

Forslag til endringer i forskrift om forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter 2013

Første del. Forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter

Kapittel 2 Rentevilkår

Til § 2-3 Oppheving av rentebinding

I gjeldende bestemmelse om oppheving av rentebinding, skjer overgang fra fast til flytende rente første dag i *søknadsmåned*. Tilsvarende er det for oppheving av rentebinding når låntaker begynner nye studier med støtte fra Lånekassen. Dette har sammenheng med administrative forhold i Lånekassen, i påvente av innføringen av et nytt IT-system som kan håndtere at avbrudd (overgang fra fast til flytende rente) blir beregnet fra den første dag i *etterfølgende* måned.

Kunnskapsdepartementet ønsker å endre bestemmelsen, slik at når fastrenteavtalen brytes av kunden, vil overgang fra fast til flytende rente skje fra den første dagen i *etterfølgende* måned. Lånekassens IT-system vil fra 1. januar 2013 være i stand til å gjøre renteberegninger etter et slikt prinsipp.

Gjeldende § 2-3 for 2012:

§ 2-3 Oppheving av rentebinding

Dersom det ikke er inngått ny avtale om å binde renten når avtaleperioden er ute, blir lånet forrentet etter reglene for flytende rente, se § 2-1.

Beregning av over- og underkurs ved førtidig tilbakebetaling av deler av eller hele lån med fast rente gjøres etter § 9 Om førtidig innfrielse av fastrentekreditt i forskrift om kredittavtaler mv. av 7. mai 2010 til finansavtaleloven. Det tas utgangspunkt i årlige effektive renter avrundet til en desimal før gebyrer, beregnet av Finansdepartementet og publisert på Lånekassens nettsider. De årlige effektive renter før gebyrer vil fremgå av kundens låneavtale.

Ved beregning av det veide gjennomsnittet av renten mellom to tilsvarende lån med en kortere og lengre bindingstid (interpolering) som ligger nærmest gjenværende bindingstid på lånet som tilbakebetales, benyttes de rentetilbud som gjelder på tilbakebetalingstidspunktet. Skulle det ikke foreligge noe tilbud om rentebinding på det aktuelle tidspunktet, brukes siste tilbud om fastrente. Når gjenværende løpetid for det aktuelle fastrentelånet er mindre enn tre år, brukes flytende rente på tilbakebetalingstidspunktet og tre års fastrentetilbud i gjennomsnittsberegningen.

Dersom låntaker avslutter fastrenteavtalen i avtaleperioden brukes de samme regler for beregning av over- og underkurs som forutsatt i § 9 i forskrift om kredittavtaler mv. av 7. mai 2010. Av administrative hensyn vil imidlertid innfrielsestidspunktet i 2012 bli definert som den første dagen i søknadsmåned. Overgang fra fast til flytende rente vil følgelig skje på den første dag i den måneden søknaden er innlevert innenfor gjeldende tidsfrister. Ved beregning av den interpolerte renten mellom to lån med en kortere og en lengre bindingstid, som ligger nærmest gjenværende bindingstid på lånet som går fra fast til flytende rente, brukes de tilbud for fast rente som på søknadstidspunktet vil være gjeldende renter fra første dag i neste måned. Når gjenværende løpetid for det aktuelle fastrentelånet er mindre enn tre år, brukes den flytende renten som gjelder i den måneden søknaden er

innlevert og tre års fastrentetilbud som på søknadstidspunktet vil være gjeldende rente fra første dag i måneden etter at søknaden er innlevert.

Dersom låntaker avslutter fastrenteavtalen i avtaleperioden inntreffer en sperrefrist på to måneder hvor lånet forrentes etter flytende rente, før lånet eventuelt kan bindes på nytt, se § 2-4 bokstav g.

Søknad om å avslutte fastrenteavtalen må være kommet inn til Lånekassen senest tolv dager etter endt observasjonsperiode.

Avtale om rentebinding blir også opphevet dersom låntaker begynner i fulltids- eller deltidsutdanning i avtaleperioden og får lån og/eller stipend fra Lånekassen. I slike tilfeller regnes avtalen om rentebinding som oppsagt den første måneden støtten utbetales. Overgang fra fast til flytende rente vil skje på den første dag i den måneden avtalen regnes som oppsagt. Det blir regnet over- eller underkurs i samsvar med reglene i annet og tredje ledd.

Forslag til endring i § 2-3 for 2013:

§ 2-3 Oppheving av rentebinding

Dersom det ikke er inngått ny avtale om å binde renten når avtaleperioden er ute, blir lånet forrentet etter reglene for flytende rente, se § 2-1.

Beregning av over- og underkurs ved førtidig tilbakebetaling av deler av eller hele lån med fast rente gjøres etter § 9 Om førtidig innfrielse av fastrentekreditt i forskrift om kredittavtaler mv. av 7. mai 2010 til finansavtaleloven. Det tas utgangspunkt i årlige effektive renter avrundet til en desimal før gebyrer, beregnet av Finansdepartementet og publisert på Lånekassens nettsider. De årlige effektive renter før gebyrer vil fremgå av kundens låneavtale.

Ved beregning av det veide gjennomsnittet av renten mellom to tilsvarende lån med en kortere og lengre bindingstid (interpolering) som ligger nærmest gjenværende bindingstid på lånet som tilbakebetales, benyttes de rentetilbud som gjelder på tilbakebetalingstidspunktet. Skulle det ikke foreligge noe tilbud om rentebinding på det aktuelle tidspunktet, brukes siste tilbud om fastrente. Når gjenværende løpetid for det aktuelle fastrentelånet er mindre enn tre år, brukes flytende rente på tilbakebetalingstidspunktet og tre års fastrentetilbud i gjennomsnittsberegningen.

Dersom låntaker avslutter fastrenteavtalen i avtaleperioden brukes de samme regler for beregning av over- og underkurs som forutsatt i § 9 i forskrift om kredittavtaler mv. av 7. mai 2010. ~~Av administrative hensyn vil imidlertid innfrielsestidspunktet i 2012 bli definert som den første dagen i søknads måneden.~~ Overgang fra fast til flytende rente vil ~~følge~~ skje på den første dagen i den måneden etter at søknaden er innlevert innenfor gjeldende tidsfrister. Ved beregning av den interpolerte renten mellom to lån med en kortere og en lengre bindingstid, som ligger nærmest gjenværende bindingstid på lånet som går fra fast til flytende rente, brukes de tilbud for fast rente som på søknadstidspunktet vil være gjeldende renter fra første dag i neste måned. Når gjenværende løpetid for det aktuelle fastrentelånet er mindre enn tre år, brukes den flytende renten som gjelder i den måneden søknaden er innlevert og tre års fastrentetilbud som på søknadstidspunktet vil være gjeldende rente fra første dag i måneden etter at søknaden er innlevert.

Dersom låntaker avslutter fastrenteavtalen i avtaleperioden inntreffer en sperrefrist på to måneder hvor lånet forrentes etter flytende rente, før lånet eventuelt kan bindes på nytt, se § 2-4 bokstav g.

Søknad om å avslutte fastrenteavtalen må være kommet inn til Lånekassen senest tolv dager etter endt observasjonsperiode.

Avtale om rentebinding blir også opphevet dersom låntaker begynner i fulltids- eller deltidsutdanning i avtaleperioden og får lån og/eller stipend fra Lånekassen. I slike tilfeller regnes avtalen om rentebinding som oppsagt den første måneden støtten utbetales. Overgang fra fast til flytende rente vil skje på den første dagen i den måneden etter at avtalen regnes som oppsagt. Det blir regnet over- eller underkurs i samsvar med reglene i annet og tredje ledd.

Annen del. Rentefritak, betalingsutsettelse og ettergivelse

Kapittel 12 Rentefritak av sosiale og økonomiske årsaker

Til § 12-3 Rett til rentefritak ved fulltidsarbeid og lav bruttoinntekt

Bestemmelsen er ment å åpne for rentefritak for personer som i en begrenset periode har fulltidsarbeid som er svært lavt lønnet. For ikke å sette denne gruppen i en urimelig vanskelig økonomisk situasjon, åpner forskriften for å gi rentefritak i inntil tre år. Imidlertid er bestemmelsen bare ment å omfatte tilfeller hvor arbeidet er betalt (rentefritak for arbeidsledighet og lignende forhold er regulert i § 12-1).

Ordlyden i gjeldende § 12-3 kan tolkes som at rentefritak også er berettiget ved frivillig ulønnet arbeid. Denne typen arbeidsforhold er ikke ment dekket av bestemmelsen. En slik praksis vil være en utvidende tolkning av gjeldende regelverk, og vil innebære budsjettkonsekvenser. For å klargjøre bestemmelsen, foreslår departementet å presisere at denne typen arbeid ikke er omfattet av bestemmelsen.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 12-3 for 2012:

§ 12-3 Rett til rentefritak ved fulltidsarbeid og lav bruttoinntekt

En låntaker som dokumenterer å ha hatt sammenhengende fulltidsarbeid i en periode på tolv måneder eller lenger, har rett til rentefritak når gjennomsnittlig månedlig bruttoinntekt er kr 13 190 eller lavere i den samme perioden. I tillegg må person- og kapitalinntekten ikke overstige grensene i tabellen, se § 12-7. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 12 050 per år for hvert barn låntakeren forsørger, til og med året barnet fyller 16 år. Se likevel § 12-5.

Rentefritak etter dette punktet kan gis for inntil tre år til sammen.

Forslag til endring i § 12-3 for 2013:

§ 12-3 Rett til rentefritak ved fulltidsarbeid og lav bruttoinntekt

En låntaker som dokumenterer å ha hatt sammenhengende fulltidsarbeid i en periode på tolv måneder eller lenger, har rett til rentefritak ~~når gjennomsnittlig månedlig bruttoinntekt er kr 13 190 eller lavere i den samme perioden~~ dersom inntekten er under grensene, se annet ledd. Frivillig ulønnet arbeid gir ikke rett til rentefritak.

Gjennomsnittlig brutto månedsinntekt må ha vært kr 13 190 eller lavere i perioden. I tillegg må person- og kapitalinntekten ikke overstige grensene i tabellen, se § 12-7. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 12 050 per år for hvert barn låntakeren forsørger, til og med året barnet fyller 16 år. Se likevel § 12-5.

Rentefritak etter dette punktet kan gis for inntil tre år til sammen.

Kapittel 15 Ettergivelse

Til § 15-2 Ettergivelse ved lang tids arbeidsuførhet

Bestemmelsens formål er å åpne for ettergivelse av lån for personer som har havnet i en situasjon med langvarig arbeidsuførhet. Opptjeningsperioden for ettergivelse regnes fra og med den datoen lånet er satt rentebærende. Dette er tilsvarende praksis som Lånekassen har for saker som gjelder rentefritak. For at det skal være helt klart at låntaker ikke kan studere samtidig som vedkommende opptjener grunnlag for ettergivelse, mener departementet at dette bør presiseres.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 15-2 for 2012:

§ 15-2 Ettergivelse ved lang tids arbeidsuførhet

En låntaker som er helt arbeidsufør kan få ettergitt og nedskrevet gjelden etter de samme inntektsgrensene som i § 15-1. Ettergivelse kan bare gis dersom låntaker har vært sammenhengende arbeidsufør i de siste seks årene, og fortsatt er det på søknadstidspunktet. Det er en forutsetning at låntakeren i løpet av perioden ikke har mottatt rehabiliteringspenger, attføringspenger, tidsbegrenset uførestønad eller arbeidsavklaringspenger.

Forslag til endring i § 15-2 for 2013:

§ 15-2 Ettergivelse ved lang tids arbeidsuførhet

En låntaker som på søknadstidspunktet er helt arbeidsufør kan få ettergitt og nedskrevet gjelden etter de samme inntektsgrensene som i § 15-1. Ettergivelse kan bare gis dersom låntaker har vært sammenhengende arbeidsufør i de siste seks årene, og fortsatt er det på søknadstidspunktet. Det tas bare hensyn til perioder med arbeidsuførhet fra og med siste dato lånet ble satt rentebærende. Det er en forutsetning at låntakeren i løpet av perioden ikke har mottatt rehabiliteringspenger, attføringspenger, tidsbegrenset uførestønad eller arbeidsavklaringspenger.

Tredje del. Ettergivelse av utdanningslån i 2013 for låntakere som er bosatt i og utøver et yrke i Finnmark og utvalgte kommuner i andre fylker (regionen)

Kapittel 20. Opptjeningsperiode for ettergivelse

Til § 20-1 Krav til sammenhengende opptjeningstid

For at låntakere som bor i, eller flytter til Finnmark (og enkelte andre utvalgte kommuner) skal få ettergivelse av deler av utdanningslånet, må de bo der i minst tolv måneder sammenhengende mens de jobber.

I dag regnes opptjeningstiden fra det første månedsskiftet etter at låntakeren har startet i jobb. Dette innebærer at det unntaksvis er eksempler på personer som ikke får ettergivelse selv om de har jobbet sammenhengende i tolv måneder. Eksempelvis vil en person som

starter i jobb 5. august, og som 20. august året etter flytter fra området som er omfattet av ordningen, ikke få ettergivelse.

Kunnskapsdepartementet foreslår derfor at den faktiske datoen låntakeren starter i arbeidsforholdet, benyttes som start for opptjeningsgrunnlag. Dette framstår som rimelig, fordi det i dag kan forekomme tilfeller hvor personer ikke får ettergivelse på tross av at vedkommende har jobbet i over tolv måneder sammenhengende. Bestemmelsen har ikke tilsvarende forskyvning av tidspunkt for slutt punkt av arbeidsforholdet (beregnes ut fra faktisk sluttdato, og ikke første månedsskifte etter siste arbeidsdag). Når det ikke er særlige forhold av administrativ art eller liknende som taler mot en endring, er det etter Kunnskapsdepartementets vurdering rimelig at det er den reelle begynnelsen av arbeidsforholdet som regnes som starten på opptjeningstiden. Samme prinsipp for start og slutt av opptjeningen vil være en forenkling, og det vil være lettere for kundene i Lånekassen å forholde seg til en ensartet praksis.

Forslaget har budsjettkonsekvenser og er avhengig av budsjettbehandlingen.

Gjeldende § 20-1 for 2012:

§ 20-1 *Krav til sammenhengende opptjeningstid*

Opptjeningstiden skal være tolv sammenhengende måneder.

For låntakere som begynner i arbeid i regionen, regnes opptjeningstiden fra første månedsskifte etter at de har startet i arbeidet.

Forslag til endring i § 20-1 for 2013:

§ 20-1 *Krav til sammenhengende opptjeningstid*

Opptjeningstiden skal være tolv sammenhengende måneder.

For låntakere som begynner i arbeid i regionen, regnes opptjeningstiden fra ~~første månedsskifte etter at de har startet~~ datoen vedkommende har startet i arbeidet.

Femte del. Misligholdt utdanningsgjeld som er permanent overført til Statens innkrevingsentral

Kapittel 25 Betalingsvilkår for utdanningsgjeld som er overført permanent til Statens innkrevingsentral

Til § 25-5 Ettergivelse ved manglende betalingsevne

Kunnskapsdepartementet foreslår å presisere hvilke krav til dokumentasjon som stilles til søker i tilfeller hvor Statens innkrevingsentral ettergir studielån på grunnlag av manglende betalingsevne. Det er gjeldende praksis i SI at det stilles samme krav til dokumentasjon som det gjøres i tilfeller hvor låntaker søker om utenrettslig gjeldsordning. Det er åpenbart at det i tilfeller hvor lån skal ettergis grunnet manglende betalingsevne, skal dokumenteres relevante opplysninger om låntakers økonomiske forhold. For å klargjøre denne dokumentasjonsplikten, foreslår departementet at det tas inn et nytt ledd i § 25-5 tilsvarende andre ledd i § 24-2.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 25-5 for 2012:

§ 25-5 Ettergivelse ved manglende betalingsevne

Statens innkrevingsentral kan ettergi lån, renter og omkostninger dersom det foreligger manglende betalingsevne. Med manglende betalingsevne menes at betalingsevnen er varig sterkt nedsatt. Låntakeren vil ikke kunne få ettergivelse dersom det vil virke støtende.

Låntaker har ikke klageadgang etter reglene i forvaltningsloven for avgjørelser fattet i saker om ettergivelse ved manglende betalingsevne.

Forslag til endring i § 25-5 for 2013:

§ 25-5 Ettergivelse ved manglende betalingsevne

Statens innkrevingsentral kan ettergi lån, renter og omkostninger dersom det foreligger manglende betalingsevne. Med manglende betalingsevne menes at betalingsevnen er varig sterkt nedsatt. Låntakeren vil ikke kunne få ettergivelse dersom det vil virke støtende.

Søknad om ettergivelse av lån skal inneholde dokumenterte opplysninger om inntekten, formuen, gjelden, antall barn og levekostnadene til skyldneren. Søknaden skal også inneholde tilsvarende dokumenterte opplysninger om ektefelle eller samboer og annet som kan være av betydning i saken.

Låntaker har ikke klageadgang etter reglene i forvaltningsloven for avgjørelser fattet i saker om ettergivelse ved manglende betalingsevne.